

Educar sense cridar

Els nostres fills s'han de saber trobar bé en la seva pell i resistir bé les crítiques que els facin

"Els nens aprenen molt més del que els pares fem que del que diem que cal fer. Voleu que els vostres fills llegeixin? Que us vegin gaudir de la lectura. Voleu que s'estimin els avis? Que us vegin ser atents i afectuosos amb els vostres pares."

Educar és acompanyar, no retenir. Ho defensa la sociòloga, mestra i medidora de conflictes Alba Castellví

(<http://www.catorze.cat/noticia/6808/alba/castellvi/pares/hem/posar/alguna/pedra/al/cami/dels/fills>) (Sant Sadurní d'Anoia, 1976). És amb la seva experiència professional i personal que, a *Educar sense cridar* (<http://www.angleeditorial.com/educar-sense-cridar-635>), comparteix consells per a la convivència amb els fills. Apostant per una educació que vetlli per la llibertat i la responsabilitat.

Foto: Donnie Ray Jones

1. El primer element del bon equipatge és la confiança en un mateix. Una persona que confia en les seves capacitats està preparada per aprendre i per emprendre. Els nostres fills s'han de saber

trobar bé en la seva pell i resistir bé les crítiques que els facin. La seva imatge de si mateixos ha d'estar ben protegida contra els sentiments d'inferioritat. Però, compte! Cal distingir la confiança en un mateix d'una autoestima massa elevada. Si bé la baixa autoestima és destructiva perquè desanima, també hem d'evitar que els nostres fills es converteixin en narcisistes egoistes. [...] Per això hem d'estar alerta i, primer de tot, educar la nostra pròpia mirada, ja que la manera com els nens es veuen a si mateixos és molt influïda per com perceben que els pares els veiem.

2. Els pares hem d'evitar tant com puguem de fer allò que els nens i nenes puguin fer per si mateixos. Moltes famílies descobreixen que els seus fills es poden cordar sols els botons o es poden abrigar sense ajudar quan s'adonen que ho fan a la llar d'infants. Hem de tenir els sentits ben oberts per intuir les possibilitats dels nens, i de mica en mica cal que s'adonin que són capaços de fer sols coses que fins ara fèiem nosaltres per ells.

3. Si els infants senten que hi confiem tendeixen també a confiar en si mateixos. Per promocionar el millor dels nens cal posar les expectatives un punt per sobre de la realitat actual, ja que tendeixen inconscientment a «oferir» allò que se n'espera. Tractar els nens com si fossin més grans del que són els fa créixer.

4. Molt sovint qualifiquem els nens, i de vegades fins i tot hi afegim una projecció: «És tan poc dotat per a les matemàtiques que no serà pas arquitecte»; «Té tanta gana que de més gran haurà de fer règim». Altres vegades les qualificacions van acompanyades d'una justificació: «És un maldestre, ho ha heretat del seu pare»; «No és gens esportista, és que li ve de família». Cal evitar aquesta pràctica. Qualificant els nens i nenes amb etiquetes que són estàtiques (i encara més quan van acompanyades d'una justificació «genètica»), estem fent arrelar idees sobre les pròpies capacitats que més endavant poden limitar el nen.

5. L'objectiu és que els nens no trobin la justificació de les seves dificultats en la seva manera de ser: «Com que soc un distret, ja se sap que em descuido coses»; «Com que no estic dotat per a les llengües, no cal que m'hi esforci més del compte». [...] Cal transmetre'ls que no són d'una determinada manera, sinó que *fan certes coses* d'una determinada manera. Més delicada és encara la qüestió de les etiquetes qualificatives quan es fa referència a actituds morals. Alguns pares i mares diuen al seu fill que és *dolent*, *egoista* o *trampós*. El nen que es condideri a si mateix un trampós, com és lògic, farà trampes.

6. Cada nen és únic, amb les seves virtuts i els seus defectes. Comparar-lo en negatiu amb d'altres («El Pol es concentra més i fa més feina que tu») no l'ajudarà a creure en les seves possibilitats. Comparar-lo en positiu («Tu ets més ràpida que la Mònica») tampoc és aconsellable si no volem impulsar els nens a valorar-se en funció dels altres i potser també engreixar-los l'autoestima per sobre del necessari. Sempre que comparem, fem-ho respecte al punt anterior del mateix infant. Ser millor que un altre no és tan important com millorar respecte al punt de partida d'un mateix.

7. El que els nens senten que diem sobre ells quan parlem amb altres persones conforma també la seva idea d'ells mateixos i té molt a veure amb el nostre respecte cap a ells. De vegades no parem prou esment a aquesta qüestió i parlem amb altres adults sobre els nostres fills quan ells són a prop. Pensant que no ens poden sentir, o que no estan al cas de la nostra conversa. [...] Els infants, encara que siguin persones petites, també volen ser tractats amb respecte i amb consideració cap a la seva persona.

8. Diguem als fills que els estimem, que estem contents d'estar junts, que ens ho passem bé plegats i que tenim la gran sort de tenir-los a prop. L'amor, de vegades, el donem per descomptat. I és bo que es faci present en gestos i en paraules precises. L'afecte que ens tenim s'ha de poder gaudir i celebrar.

9. La conseqüència derivada de donar una ordre i deixar que no es compleixi és la desautorització. No hi ha res que ens desautoritzi tant com donar una ordre, que no es compleixi, i que no passi

res. Cada vegada que un fill nostre sent la veu del pare o la mare donant una ordre i no la compleix, aprèn quina és la conseqüència de comportar-se així. Si percep que en no complir una ordre no passa res, aprèn que «aquella mena d'ordre», o «una ordre donada d'aquella manera», no és necessari complir-la perquè, de tota manera, no passarà res si no ho fa. Quan els fills comprenen que hi ha ordres que poden no complir-se sense que això tingui cap mena d'importància, retenen la idea general que «de vegades la veu del pare o la mare ordena coses però no cal fer-les».

10. Com més ordres rep una persona, menys autonomia té. Com menys autonomia té, menys lliure és i, per tant, més petit és. L'impuls de créixer, natural en qualsevol nen sa, es veu frenat en aquelles famílies on es donen massa ordres, i per això neix el conflicte. [...] Donem només aquelles ordres que siguin veritablement necessàries. Com menys ordres donem, menys possibilitats hi haurà que n'hi hagi que no es compleixin. [...] Generalment, a tots ens agrada més que ens proposin les coses que no pas que ens les ordenin [...] Demanar a un nen «Què et sembla si truques a l'àvia, que avui ha anat al metge i estarà contenta de saber que et preocupes per ella?» sol ser molt més efectiu que no pas dir-li «Truca a l'àvia».

11. Recordem-nos sempre de celebrar allò que va bé per tal de reforçar-ho per a altres ocasions. Moltes, moltíssimes vegades, els nens i nenes fan allò que els diem sense problemes. El que passa és que parem més atenció en les vegades que passa el contrari, perquè és quan ens hem d'arromangar per corregir l'actitud. Si també sabem fixar-nos en les ocasions en què ens fan cas, podrem subratllar-les i així consolidar les actituds adequades. Podem dir, per exemple: ?Net, vestit i pentinat en menys de quinze minuts, quin crac Mateu!

12. Hi ha pares i mares que no s'atreveixen a negar-se als capricis dels fills per por de traumatitzar-los, i per por que se'ls estimin menys. Educar per a la llibertat no és pas concedir al nen tot el que vulgui, sinó ajudar-lo a alliberar-se de pressions externes i internes que li generin més necessitats. Serà més lliure quan sigui gran si necessita menys que si necessita més, i el qui menys necessita és el qui ha pogut aprendre a connectar amb les seves necessitats autèntiques tot prescindint de la satisfacció de molts desitjos immediats.

13. És, doncs, prou clara la importància de dir que no i evitar així consentir als infants tot allò que els agradaria. Però tan important com això és que els pares tinguem clar quan és bo i necessari dir que no i en quins moments dir que no seria mostrar una rigidesa excessiva. I és que, si passeu una estona en qualsevol plaça amb jocs per a nens, podreu observar fàcilment escenes en què potser no calia dir que no: «No et mullis!», deia una mare al seu fill que mirava d'inflar globus amb l'aigua d'una font.

14. Sovint la nostra atenció als fills és tan intensa que contribuïm a crear la sensació que tot gira al seu voltant, de manera que és molt convenient que els parlem dels sentiments i les necessitats dels altres. [...] Explicar-los com ens sentim en certs moments els ajudarà a obrir la perspectiva tot posant-se al nostre lloc. Va molt bé fer-ho quan vulguem corregir una actitud que ens afecta negativament: ?Sergi, quan veig la roba per terra escampada em sento menystinguda. És com si hagués de fer el paper de la serventa d'un senyoràs, i això em fastigueja. Cal que ho diguem no pas en to de reny sinó en un to constructiu, com qui explica al nen una cosa seriosa i nova, que ell no sabia fins ara.

INSPIRA

Alba Castellví Miquel

EDUCAR SENSE CRIDAR

Acompanyant els fills d'entre quatre
i dotze anys en el camí cap a l'autonomia

 Angle Editorial

Educar sense crida<http://www.angleeditorial.com/educar-sense-cridar> 635

@ Alba Castellví

@ Angle Editorial, 2016